Felleskristen erklæring om «kjønns- og seksualitetsmangfold»

Et forsvar for erklæringen fra Verdialliansen med dokumentasjon, kunnskap og begrunnelser

Foreningen Verdialliansen gir med dette notatet utfyllende bakgrunn og begrunnelse for vår deltagelse og underskrift på Felleskristen erklæring om «kjønns- og seksualitetsmangfold».

Vi dokumenterer her at *Felleskristen erklæring om «kjønns- og seksualitetsmangfold»* er legitim, et viktig demokratisk bidrag, og i stor utstrekning også sammenfallende med normer og verdier som er grunnlag for menneskerettighetene, jf. menneskerettsloven med vedlagte konvensjoner.

Dette gjelder synet på ekteskapet som ordning for én mann og én kvinne, at barnets biologiske foreldre som utgangspunkt også blir barnets juridiske foreldre, og at kjønn defineres ved objektive, fysiologiske kriterier i de to kjønnskategoriene mann og kvinne.

Felleskristen erklæring uttrykker normer og verdier som deles av mange personer, trossamfunn, menigheter og organisasjoner. Ideer om kjønns- og seksualitetsmangfold kommer også til uttrykk i politiske reformer. Derfor er erklæringen også relevant som uttrykk for en politisk overbevisning som mange deler.

Med dette notatet korrigeres mye av kritikken mot erklæringen og mot de som har signert den. Dette gjelder blant annet påstander om at erklæringen er diskriminerende, at den bryter med grunnleggende menneskerettigheter og at den bidrar til å usynliggjøre personer og grupper som ikke deler erklæringens normer og verdier.

Dette er kritikk som er fremført i media, i offentlig samtale og fra ledende politikere. Også internt i organisasjoner, menigheter og trossamfunn har felleserklæringen utløst debatt og spenninger.

Vi håper at dette notatet kan være en ressurs, veiledning og hjelp, slik at samtale og debatt blir mer faktabasert og i mindre grad bærer preg av sterke anklager uten henvisning til fakta.

Vi presiserer at dette notatet kun representerer Verdialliansen, men håper at andre også kan ha nytte av den kunnskapen og dokumentasjonen vi presenterer.

HVA BETYR KJØNNS- OG SEKSUALITETSMANGFOLD?

Regjeringens handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold, side 4, viser til Lhbt+-ordlista på hjemmesidene til Bufdir som forklaring av begreper knyttet til kjønns- og seksualitetsmangfold.

Som et av mange eksempler definerer Stange kommune kjønns- og seksualitetsmangfold slik i sin handlingsplan (side 3):

> «*Kjønns- og seksualitetsmangfold er en samlebetegnelse som synliggjør hvordan alle mennesker har ulike måter å oppleve og uttrykke kjønn og seksualitet på.*»

HVA BETYR «BRUDD PÅ NORMER FOR KJØNN OG SEKSUALITET»?

Det finnes et betydelig antall læringsressurser, og interesseorganisasjoner med formål, som er basert på ideen om kjønns- og seksualitetsmangfold. En gjennomgang av disse viser at ideen om kjønns- og seksualitetsmangfold er tett forbundet med ideen om «*brudd på normer for kjønn og seksualitet*».

Felleserklæringen dokumenterer ikke bare kristen tro, identitet, verdier og normer i møte med ideen om kjønns- og seksualitetsmangfold, men uttrykker også underskrivernes normer og verdier i møte med regulering og reformer på vegne av «*brudd på normer for kjønn og seksualitet*».

VERDIALLIANSEN

Verdialliansen er en medlemsorganisasjon med formål å fremme og forsvare kristne verdier i samfunnet. Verdialliansen skal fremme og forsvare kristen tro, identitet og verdigrunnlag som legitimt og beskyttet av menneskerettighetenes diskrimineringsvern. Et av våre prosjekter er gitt navnet «*Samvittighetsfrihet*». Dette er et fond som har mulighet til å yte økonomisk bistand til advokathjelp.

Vårt formål er ikke avgrenset til LHBT+-relaterte saker. Når det likevel er slike saker som særlig har preget vårt arbeid de senere årene, er det fordi det nettopp er slike saker som preger mange reformer på alle samfunnsområder, med ambisjon og krav om å endre og regulere også kristne personers og gruppers verdier.

På sikt ønsker Verdialliansen å styrke en bredere profil for kristne verdier, og en mer kunnskapsbasert forståelse i norsk offentlighet av demokrati, rettssikkerhet, borger- og menneskerettigheter.

I august 2024 ble Verdialliansen informert om planene om å utarbeide en felleskristen erklæring om «*kjønns- og seksualitetsmangfold*», og arbeidsgruppen som arbeidet med dette prosjektet. Det var en åpen prosess med interne høringer og invitasjon til å sende innspill.

I vårt styremøte mandag 9. september 2024 vedtok styret i Verdialliansen enstemmig å delta som underskriver av den felleskristne erklæringen, som ble offentlig publisert tirsdag 15. oktober 2024.

FELLESKRISTEN ERKLÆRING • 2024

Vi oppsummerer fra erklæringen:

1. Den uttrykker at basis er i bekjennelsen av Guds ord:

   Til dette har erklæringen henvisninger til et trosgrunnlag som bl.a. anser ekteskapet mellom én mann og én kvinne som skaperordning og naturrettslig ordning.

2. Den uttrykker anerkjennelse av biologiske realiteter hva angår kjønn:

   Til dette hevder erklæringen at det finnes kun to biologiske kjønn. Den uttrykker uenighet med ideen om subjektivt kjønn og hevder at selvvalgt kjønnsidentitet er uten biologisk eller naturvitenskapelig fundament.

   Erklæringen hevder det er dypt problematisk å undervise barn om «gutter, jenter og andre kjønn», at det finnes et «indre kjønn», og at de kan være «født i feil kropp» og fremholder at relasjonen mellom mor, far og barn er biologisk unik, gudvillet og grunnlaget for familie, slekt og samfunn.

3. Den uttrykker respekt for barns rettigheter:

   Til dette hevder erklæringen barn som en gave fra Gud, ikke en rettighet for voksne. Den biologiske forbindelsen mellom mor, far og barnet fremheves.

   Planlagt mor- og farløshet, og assistert befruktning som fører til planlagt mor- og farløshet, f.eks. surrogati, bryter med Guds skapervilje og barns rettigheter.

EKTESKAPSERKLÆRINGEN • 2016

Denne felleskristne erklæringen fra 2024 redegjør for underskrivernes verdier, tro og identitet og klargjør at underskriverne dessuten slutter seg til det felleskristne dokumentet «Ekteskapserklæring» fra 2016. Vi oppsummerer derfor fra Ekteskapserklæringen:

4. Bakgrunnen for Ekteskapserklæringen:

   Hensikten med Ekteskapserklæringen i 2016, som felleserklæringen i 2024 viser til, var å forklare og begrunne utfordringene fra kjønnsnøytral ideologi og gi støtte til bibelsk forståelse, veiledning og forkynnelse.

5. Jesus Kristus som forbilde og autoritet:

   Til dette punktet anfører Ekteskapserklæringen at kristne er kalt til å møte alle mennesker med nestekjærlighet, Guds nåde og sannhet. Det vises til sider ved Guds ord, Bibelen og personen Jesus Kristus, og barnas særlige plass og rolle i Guds rike.

6. Bibelens lære, og den felleskristne teologien om ekteskapet:

   Her formulerer Ekteskapserklæringen en felleskristen tro, identitet, verdi og forståelse av ekteskapet som en ordning for én mann og én kvinne, og at dette gjennom hele kirkens historie har vært ekteskapets konstante faktor.

   Dette er tilsvarende ovennevnte pkt. 1 i den felleskristne erklæringen i 2024.

   Ekteskapserklæringen understreker dessuten det samme som også er dette notatets formål – å dokumentere at det ikke er diskriminerende å ha som verdigrunnlag og norm at ekteskapet er en ordning for én mann og én kvinne.

7. Relasjonen mellom mor, far og barn er unik:

   Her formulerer Ekteskapserklæringen at «*alle mennesker har sitt opphav i én mor og én far, og at blodsbånd og biologisk slektskap er av grunnleggende betydning for enkeltmennesket og for samfunnet*».

   Det hevdes også at «*den kjønnsnøytrale ideologien utfordrer fundamentale sannheter angående mennesket og Guds skapervilje*», og det vises til eksempler på dette.

8. Mulige konsekvenser av den kjønnsnøytrale ideologien:

   Ekteskapserklæringen fra 2016 hevder at ny definisjon av ekteskapet i dets grunnstruktur har fremmet kjønnsnøytral ideologi, og mulige konsekvenser av dette.

KRITIKK

Samfunnets klima for kritisk refleksjon om kjønn, seksualitet, familie og reproduksjon, er etter vår vurdering endret i tiden mellom Ekteskapserklæringen i 2016 og den felleskristne erklæringen i 2024.

Det er både nyttig og legitimt at personer og organisasjoner som ikke støtter den felleskristne erklæringen uttrykker dette. Like nyttig og legitimt er det å forsvare erklæringen, påpeke faktiske feil og misforståelser, og imøtegå urimelige og ukorrekte begrunnelser i kritikken mot erklæringen.

SAMTIDSBILDE

Den felleskristne erklæringen publiseres i en samtid der «*kjønns- og seksualitetsmangfold*», og «*brudd på normer for kjønn og seksualitet*», ikke bare hevder krav på aksept som personlig identitet.

Ideen om «*kjønns- og seksualitetsmangfold*» og «*brudd på normer for kjønn og seksualitet*» krever i tillegg også å definere og normere språk, normer, offentlig forvaltning, samfunnets lover og regler, allmenne verdier som mangfold og inkludering og hvordan menneskerettigheter skal tolkes.

For nærmere forståelse av «*kjønns- og seksualitetsmangfold*», og «*brudd på normer for kjønn og seksualitet*», og dokumentasjon av disse ideenes krav om å definere samfunnsendring, kan vi vise til:

- REGJERINGENS HANDLINGSPLAN FOR KJØNNS- OG SEKSUALITETSMANGFOLD (2023-2026)
- REGLEMENT FOR OSLO KOMMUNES UTVALG FOR KJØNNS- OG SEKSUALITETSMANGFOLD
- HANDLINGSPLAN FOR EN SKOLE SOM ER «REGNBUEFYRTÅRN» (Slike planer godkjennes av FRI)
- SØKNAD FRA FRI OG SIGNERT SAMARBEIDSAVTALE MELLOM FRI OG ASKER KOMMUNE
- BREV I 2022 FRA OSLOS SKOLEADMINISTRASJON TIL VGS OG GRUNNSKOLER (Sjekk brevets lenker)
- EKSEMPEL PÅ EN KOMMUNAL HANDLINGSPLAN FOR KJØNNS- OG SEKSUALITETSMANGFOLD (Stange)

På bakgrunn av dette samtidsbildet bør det anerkjennes at kristne personer, organisasjoner og trossamfunn, åpent og transparent dokumenterer hvilke verdier, identiteter, normer og tro de står for. Ekteskapserklæringen fra 2016 og den felleskristne erklæringen fra 2024 gir slik dokumentasjon.

Grunnleggende verdier i vårt samfunn, som demokrati, rettssikkerhet og menneskerettigheter, støtter retten til – og verdien av – at grupper i samfunnet på denne måten er åpne om eget ståsted i spørsmål om verdier.

Det er selvsagt også like legitimt at andre grupper og personer argumenterer mot den felleskristne erklæringen og Ekteskapserklæringen. Saklig kritikk fremfører argumenter og faktum.

Det er dessverre også fremført kritikk som anklager underskriverne for diskriminering, hatefulle ytringer og usynliggjøring av personer som ikke lever i samsvar med det normgrunnlaget som den felleskristne erklæringen og Ekteskapserklæringen uttrykker. Vi har også sett eksempler på aggressiv anklage og karikering av kristne personer og organisasjoner med stereotypiske fordommer.

I dette notatet, med kilder og vedlagte faktaark nr. 1 (barnets rett til mor og far) og nr. 2 (om begrepet diskriminering), vil vi dokumentere at begge erklæringene uttrykker legitime og lovlige verdier som i stor grad dessuten er sammenfallende med norsk lov og menneskerettighetene.

LEGITIME VERDIER

Ekteskapserklæringen fra 2016 og Felleskristen erklæring i 2024 uttrykker legitime normer og verdier som dessuten i det vesentlige er sammenfallende med menneskerettighetenes behandling av temaer som ekteskap, familie, kjønn, reproduksjon, foreldreskap og helsetjeneste.

De delene av menneskerettighetene som kan anføres som hjemmel for spesifikke rettigheter til homofile og transpersoner, er verken bestridt i Ekteskapserklæringen eller Felleskristen erklæring.

Det burde mane til ettertanke at personer og grupper som formulerer og dokumenterer at de representerer normer og verdier som alt overveiende er sammenfallende med norsk lov og menneskerettighetene, likevel er blitt karikert og kritisert som en minoritet og motkultur i Norge.

Faktabaserte referanser til lover og regler, ikke minst til hva menneskerettighetene faktisk formulerer, blir sjelden eller aldri referert verken i mediene, forvaltningen eller politisk debatt.

Manglende forankring i fakta har gjort det mulig å rette kritikk og anklager mot kristne personer og organisasjoner – bl.a. med henvisning til Ekteskapserklæringen og den felleskristne erklæringen – uten saklig begrunnelse. Ofte er dette basert på stereotypiske begreper og fremstillinger av kristne personer og organisasjoner, og kunnskapsløshet om hva menneskerettighetene faktisk uttrykker.

En slik kunnskapsløs offentlighet bidrar til uro også internt i kristne trossamfunn og organisasjoner. Medlemmene settes under press av storsamfunnets kritikk, på tross av manglende faktisk grunnlag.

Vi finner det særlig kritikkverdig at den offentlige samtalen i Norge ikke er samordnet med hvordan norsk lov og menneskerettighetene faktisk er utformet, og Norges folkerettslige forpliktelser.

En rekke temaer kan illustrere hvordan det norm- og verdigrunnlaget som Ekteskapserklæringen og felleskristen erklæringen uttrykker, både er relevant og sammenfallende med menneskerettighetene:

- DEMOKRATI
- DISKRIMINERING
- EKTESKAP
- FAMILIE
- FORELDRE
- HELSE
- KJØNN
- MANGFOLD
- MENNESKERETTIGHETER
- OPPVEKST
- REPRODUKSJON
- RETTSSIKKERHET
- SAMVITTIGHETSFRIHET
- SPRÅK
- TROSFRIHET

- **DEMOKRATI:** Demokrati betyr folkestyre. I et demokrati bør beslutningsprosesser og institusjoner, lover og forvaltning, anerkjenne og støtte demokratiske idealer og prinsipper.

  Demokratiet må støtte og anerkjenne at legitime normer, verdier og synspunkter er representert i demokratiske prosesser, institusjoner og eventuelt domstoler.

  Dette må også ivaretas ved motsetninger i samfunnet.

  Både den felleskristne erklæringen og Ekteskapserklæringen er utarbeidet og signert i respekt for demokratiet og rettssikkerheten, og gir viktige bidrag til dette.

- **DISKRIMINERING:** Det er ikke saklig grunn til å anklage Ekteskapserklæringen og Felleskristen erklæring for å uttrykke holdninger, normer og verdier som er diskriminerende.

  Personer og organisasjoner med kristen tro, identitet, normer og verdier, har samme vern mot diskriminering i menneskerettighetene og norsk lov (menneskerettsloven, likestillings- og diskrimineringsloven, arbeidsmiljøloven, opplæringsloven, barnehageloven), som personer og organisasjoner som representerer andre diskrimineringsgrunnlag.

  Det betyr at ytringer, avvisning, utstøting, tiltak og sanksjoner, som avviser at også kristne har et diskrimineringsvern, kan anta former som medfører ulovlig diskriminering og mulig hat.

  Se også:

  - **VERDIALLIANSENS FAKTA-ARK 02 / 2025 OM BEGREPET DISKRIMINERING**

- **EKTESKAP:** Den forståelsen av ekteskap som formuleres i pkt. 1, 2 og 6 ovenfor er legitim både som norm for samlivsetikken, som teologisk forståelse og som vigselspraksis i kristne trossamfunn med godkjent vigselsordning.

  Ekteskapet mellom én mann og én kvinne finner ikke bare støtte i kristen etikk og teologi, men har også støtte i juridisk, politisk, filosofisk og naturrettslig begrunnelse.

  Relasjonen mellom én mann og én kvinne er en unik og eksklusiv forutsetning for menneskelig reproduksjon – uten behov for ytterligere teologisk forklaring.

  Det er urimelig å avvise at denne åpenbare forutsetningen for menneskelig reproduksjon kan være en legitim begrunnelse for en naturrettslig basert norm som holder ekteskapet for én mann og én kvinne som genuin og eksklusiv forståelse av ekteskapet.

  Dette er ikke sære synspunkter for kristne eller andre religiøse og politiske minoriteter. Den europeiske menneskerettsdomstolen bekrefter i "Guide on Article 12 of the Human Convention on Human Rights" at ekteskapet mellom én mann og én kvinne også er norm for EMK artikkel 12. Les særlig veiledningens kapittel 3b, avsnittene 30, 31 og 32 om «Same-sex marriage», på sidene 10-11.

  Angrep på en slik legitim forståelse av ekteskapet kan komme til å utfordre demokratiet og rettssikkerheten, og vil kunne kreve støtte i reformer som svekker grunnleggende rettigheter.

- **FAMILIE:** Den felleskristne erklæringen i 2024 og Ekteskapserklæringen i 2016 fremholder som verdigrunnlag og norm at mann og kvinne i ekteskapet får barn sammen, og at de som barnets biologiske foreldre også blir barnets juridiske far og juridiske mor med foreldreansvar.

  Menneskerettighetene understreker også familien som grunnleggende enhet i samfunnet.

  Les særlig FNs verdenserklæring om menneskerettigheter artikkel 16, og den europeiske menneskerettighetskonvensjonen EMK artikkel 8 og 9.

  Det fremgår av den konkrete teksten og ordlyden at ekteskapet som utgangspunkt er forstått som det avtalte og juridisk formaliserte samlivet mellom én mann og én kvinne.

I Europa er dette som tidligere nevnt også bekreftet av menneskerettighetsdomstolen, og må derfor antas å ha vært grunnlaget også da FN i 1948 nedfelte ekteskapet for mann og kvinne som en menneskerettighet i verdenserklæringens artikkel 16.

Utledet av dette er det klart at begrepet foreldre, som utgangspunkt ble definert med vilkår om biologisk tilknytning til barnet. Videre utledet er det uomtvistelig at begrepet «*familie*», i menneskerettslig forståelse, som utgangspunkt viser til slektsbasert, biologisk familie.

Denne familien har et særlig menneskerettslig vern, som både Norge og andre medlemsstater i FN og Europarådet har en folkerettslig plikt til å beskytte, jf. artikkel 16, pkt. 3

Det er derfor uten faktagrunnlag å anklage underskriverne av den felleskristne erklæringen og Ekteskapserklæringen for diskriminering og hatefulle ytringer, når det norm- og verdigrunnlaget de har formulert og meddelt offentligheten er i samsvar med folkeretten.

Samtidig erkjennes det at personer og grupper som representeres ved begrepet «kjønns- og seksualitetsmangfold», anvender metoder for reproduksjon og etablerer familier, uten slektsbasert, biologisk tilknytning. Disse har også rettigheter, men ikke sammenfallende med eller med samme hjemler, som den slektsbaserte, biologiske relasjonen mor – far – barn.

Den dagsaktuelle situasjonen i Norge er at ideen om «*den valgte familien*» krever samme juridiske rettigheter, f.eks. i arveloven. Se FRI, Familiepolitisk strategi 2016 og «Artikkel om «familie, foreldreskap og barn» på nettsidene til Bufdir.

Politiske reformer som imøtekommer slike krav, lar seg ikke gjennomføre uten at det samtidig utløses konsekvenser for hvordan den slektsbaserte, biologiske familien reguleres.

Dette berører både barneloven, bioteknologiloven og arveloven, men vil ha konsekvenser langt utover dette, med inngripende regulering på de fleste samfunnsområder.

I møte med disse perspektivene må det verdsettes at personer og organisasjoner med kristen tro og identitet, åpent formulerer og dokumenterer sitt norm- og verdigrunnlag.

Disse refleksjonene avviser ikke at det finnes situasjoner der barnets beste krever at barnet får andre juridiske foreldre eller personer som ivaretar foreldreansvaret og omsorgen, enn barnets biologiske far og mor. Omsorgssvikt og forsørgertap kan være slike situasjoner.

Ingen underskrivere av de to erklæringene har så vidt vi kjenner til, tatt til orde for inngrep i familier som er basert på orienteringer og identiteter som inngår i betegnelsen «*kjønns- og seksualitetsmangfold,* også betegnet som «*regnbuefamilier*» og «*stjernefamilier*».

Vi forsvarer retten til å hevde ekteskapet mellom én mann og én kvinne, kjønn som objektiv virkelighet og biologisk tilknytning som primærvilkår for juridisk foreldreskap. Kritikere har hevdet at den felleskristne erklæringen belaster familier som er basert på adopsjon, og at biologisk familie ikke garanterer trygghet. Vi er uenig i dette.

Det å hevde normer betyr ikke at situasjoner og erfaringer utenfor normen må avvises. Barnets beste er også en grunnleggende norm, som kan kreve andre grunnlag og strukturer for familie og omsorg enn den slektsbaserte, biologiske kjernefamilien. Forsørgertap og omsorgssvikt er åpenbare eksempler på dette, uten at vi dermed har avgrenset når biologisk tilknytning kan fravikes som primærvilkår for juridisk foreldreskap.

Enhver ærlig vurdering avdekker omfattende konsekvenser dypt inn i alle forhold i samfunnet dersom «*den valgte familien*», «*regnbuefamilier*» og «*stjernefamilier*» skal settes i system som samfunnsnorm og grunnlag for politiske reformer og juridiske rettigheter.

Det vil kreve gjennomgripende deregulering av ekteskapet, hva angår både kjønn og antall. Reproduksjonen vil bli reformert ved gjennomgripende deregulering av bioteknologien og assistert befruktning. Juridisk foreldreskap vil systematisk kunne etableres uten vilkår om biologisk tilknytning, og all definisjon av kjønn vil være deregulert og uten objektive kriterier.

Adopsjonsinstituttet har ingen slike konsekvenser. Derfor er det urimelig og feil å hevde at den felleskristne erklæringen har noen slagside eller belaster familier basert på adopsjon.

Se også:

- **VERDIALLIANSENS FAKTAARK 01 / 2025 OM BARNETS RETT TIL MOR OG FAR**

- **FORELDRE:** Dette punktet er tett forbundet med ovennevnte avsnitt om ekteskap og familie.

Det politiske presset for å endre dagens grunnlag for familie og foreldreskap vil kreve en ny tolkning av begrepet «*foreldre*», slik det anvendes i menneskerettighetene.

Dette kom til uttrykk så sent som i Stortingets behandling i november 2024 av Venstres vidtrekkende og radikale forslag om endringer i barnelovens regler for farskap.

I forslaget la Venstre inn følgende, som et av premissene for sitt forslag:

> *Det er ikke åpenbart hvem som er 'foreldre' etter barnekonvensjonens artikkel 7 nummer 1. Begrepet kan både ha en biologisk, juridisk og psykologisk side, og nye familiestrukturer og reproduktiv teknologi utfordrer forståelsen av begrepet. […] FNs barnekomité har til nå ikke gitt klar veiledning om spørsmålet, og internasjonalt er det ikke konsensus.* (VENSTRES REPRESENTANTFORSLAG 180 S SIDE 3)

Venstre begrunner sitt forslag med feilinformasjon om FNs barnekonvensjon.

Venstre søker gjennomslag for gjennomgripende reformer av hvem som skal tildeles juridisk foreldreskap, men disse reformene støter mot menneskerettighetene, hvor utgangspunktet uomtvistelig har vært at biologisk foreldreskap er grunnlaget for juridisk foreldreskap.

Dette er bare et av mange eksempler på at norsk offentlighet, forvaltning og politikk behøver det korrektivet som den felleskristne erklæringen og Ekteskapserklæringen representerer.

Underskrivernes dokumentasjon av sitt eget norm- og verdigrunnlag er et viktig bidrag og korrektiv til Norges risiko for å etablere systematisk avvik fra menneskerettighetene.

Se også:

- VERDIALLIANSENS FAKTA-ARK 01 / 2025 OM BARNETS RETT TIL MOR OG FAR
- VERDIALLIANSENS HØRINGSKOMMENTAR TIL VENSTRES FORSLAG VEDR. PATER EST REGELEN

- **HELSE:** Felleskristen erklæring om kjønns- og seksualitetsmangfold uttrykker underskrivernes forståelse av kjønn, jf. ovennevnte pkt. 2.

  Underskriverne representerer medlemmer og familier, med barn i offentlige skoler og barnehager. Klargjøring av eget ståsted er legitimt i denne situasjonen.

  Underskrivernes normer og verdier hva angår av kjønn, fratar ikke underskriverne kapasitet og omsorg til å møte personer med kjønnsinkongruens på en trygg måte.

  Transtematikk og kjønnsidentitet ble først problematisert til dagens debattklima da kjønn og kjønnsidentitet ble tatt ut av helsetjenestens faglige og ordinære retningslinjer for utredning og behandling. Nå krever ideologiske og politiske føringer å få definere hele samfunnets forståelse av kjønn. Dette utløser svar fra personer og grupper som ikke deler disse føringene.

  Nasjonal faglig retningslinje ved kjønnsinkongruens fra 2020 til norsk helsetjeneste har ikke engang formulert som mulig mål for utredning og behandling, å hjelpe pasienten til trygghet og identitet i samsvar med kroppens kjønn. All helsetjeneste forutsetter premisset om å bekrefte den identiteten om som pasienten uttrykker, og som er grunnlaget for dysforien.

  Dette er et vesentlig avvik fra øvrige normerende publikasjoner for helsetjenesten:

  > *Oppdraget med denne nasjonale faglige retningslinjen har en sjelden og spesiell bakgrunn, ulikt andre normerende publikasjoner fra Helsedirektoratet. Det er ikke vanlig at oppdrag om å utarbeide faglige retningslinjer knyttes til etablerte diskrimineringsgrunnlag og en global og nasjonal bekymring for helsetjenestetilbudet til en pasientgruppe. Retningslinjen må leses og forstås med bakgrunn i dette* (RETNINGSLINJENS PKT 6, OM RETNINGSLINJEN / BAKGRUNN).

  I motsetning til annen faglig basert helsetjeneste, er retningslinjen for kjønnsinkongruens utarbeidet som tiltak nr. 27 mot diskriminering i den tidligere regjeringens handlingsplan.

  Verdialliansen stiller spørsmål ved om retningslinjen ivaretar menneskerettighetenes krav til høyest oppnåelige helsestandard, når retningslinjen kun skal bekrefte identitet, og det ikke engang er et alternativ å hjelpe pasienten til trygg identitet i samsvar med kroppens kjønn.

  Se også:

  - BARNEKONVENSJONEN ART. 24 OM HØYEST OPPNÅELIGE HELSESTANDARD
  - KONVENSJON OM ØKONOMISKE, SOSIALE OG KULTURELLE RETTIGHETER ART. 12
  - VERDIALLIANSENS SIDE OM KJØNNSINKONGRUENS, MED BREV, SVAR OG TILSVAR

- **KJØNN:** Felleskristen erklæring ber ikke om å legge føringer for hvordan helsetjenesten skal reguleres, men ivaretar en legitim, demokratisk motstemme, ved å hevde normer og verdier som at «*det er dypt problematisk å undervise barn om «gutter, jenter og andre kjønn», at det finnes et «indre kjønn», og at de kan være «født i feil kropp»*», jf. pkt. 2 ovenfor.

  Felleskristen erklæring er tydelig om egne normer og verdier, uten å avvise at andre har rett til å hevde andre oppfatninger og forståelser av kjønn.

Ingen kan kreve at personer og organisasjoner som representeres ved slike normer og verdier som felleskristen erklæring dokumenterer, skal defineres og reguleres av verdier de ikke deler.

Ideer om at kjønn ikke er relevant som begrep – eller at kategorier for kjønn skal defineres ved individuell, subjektive identitet og ikke objektive, fysiologiske kriterier – har ingen rett til å definere hvordan hele samfunnet og dets institusjoner skal forstå kjønn og definere kjønn.

Kristne personer og organisasjoner som klargjør sin forståelse av kjønn, har ikke dermed uttrykt ønske om å frata personer med kjønnsinkongruens vern mot diskriminering, men dette må være basert på korrekt forståelse av hva som er diskriminering.

Det er ikke diskriminerende å hevde at det finnes to kjønnskategorier, mann og kvinne, og at disse defineres ved objektive, fysiologiske kriterier.

- **MANGFOLD:** Vårt inntrykk er at «*mangfold*» stadig oftere anvendes som begrunnelse for at diskrimineringsgrunnlag knyttet til «*kjønns- og seksualitetsmangfold*» og «*brudd på normer for kjønn og seksualitet*» skal definere strategier for mangfold og inkludering.

  En slik forståelse av mangfold og inkludering ser bort fra at lovens diskrimineringsgrunnlag har en mye større bredde enn det som er avgrenset til kjønn og seksualitet. Det finnes heller ingen definisjon som avgrenser mangfold til kun å omfatte lovens diskrimineringsgrunnlag.

  Felleskristen erklæring i 2024 og Ekteskapserklæringen i 2016 dokumenterer identitet, tro, normer og verdigrunnlag som deles av mange personer og grupper i Norge.

  Dette er normer og verdier som også inngår i samfunnets mangfold.

  Så lenge det dreier seg om legitime normer og verdier – i stor grad sammenfallende med menneskerettighetene – er det urimelig å ekskludere personer og grupper som deler disse normene og verdiene fra samfunnets mangfold og inkludering.

  Det bør også noteres at det er utviklet en standard for mangfoldsledelse, NS 11201:2018 med veiledning, som nettopp har en slik bred og inkluderende forståelse av mangfold.

- **MENNESKERETTIGHETER:** Verdialliansen ønsker å presentere menneskerettighetene slik de faktisk er, ikke slik sterke offentlige aktører og stemmer ønsker de skulle være.

  Både historien og vår egen samtid gir mange eksempler på at menneskerettighetene har best kår i samfunn hvor grunnleggende rettigheter er gjennomgående sikret i all lovgivning og forvaltning, med objektiv og lik behandling av alle borgere.

  Dersom menneskerettighetene underlegges overordnede hensyn til visse privilegerte ideologier, politiske systemer, maktgrupper i samfunnet eller sosiale og økonomiske klasser i befolkningen, vil de som faller utenfor privilegiene, ofte miste grunnleggende rettigheter.

  I slike tilfeller vil nasjonalstaten antakelig hevde at alt er i orden, men realiteten er et stadig dypere, mer institusjonalisert og mer systematisk avvik fra menneskerettighetene.

Dette betyr ikke at staten aldri kan ha saklige grunner for at personer og grupper i noen sammenhenger behandles forskjellig, så lenge grunnleggende rettigheter ikke er truet.

F.eks. har personer og grupper som representerer «*kjønns- og seksualitetsmangfold*» og «*brudd på normer for kjønn og seksualitet*» grunnleggende rettigheter som ivaretar deres ytringsfrihet, demokratiske rettigheter, vern mot diskriminering og hatkriminalitet, rett til frihet og sikkerhet og rett til respekt for privatliv og familieliv.

På den annen side må reformer som vil tildele mer omfattende rettigheter, veies mot andre personer og gruppers rettigheter. Dersom en såkalt skeiv forståelse av «*kjønns- og seksualitetsmangfold*» og «*brudd på normer for kjønn og seksualitet*» skal definere hele samfunnet, med lover, regler og tolkning av menneskerettighetene, vil det gripe dypt inn i andre personer og gruppers rettigheter.

I en slik situasjon kan resultatet bli et ideologisk og språklig system for «*kjønns- og seksualitetsmangfold*» og «*brudd på normer for kjønn og seksualitet*» som gir privilegier langt utover grunnleggende rettigheter, og bidrar til et ensrettet samfunn med totalitære trekk.

Verdier som demokrati, religionsfrihet, samvittighetsfrihet, pluralisme og mangfold krever at alle personer og grupper, f.eks. arbeidstagere, skoleelever, barn, pasienter og alle som representeres ved et eller flere av lovens diskrimineringsgrunnlag, må ha rett til å leve frie liv uten å bli definert og regulert av ideen om «*kjønns- og seksualitetsmangfold*».

Dersom Norge likevel hevder at ideen om «*kjønns- og seksualitetsmangfold*» og «*brudd på normer for kjønn og seksualitet*» skal definere og tolke menneskerettighetene og alle forhold i samfunnet, kan vi få et regime som ikke sikrer menneskerettighetene, men utfordrer disse.

I et slikt samfunn vil personer og grupper som ikke representeres ved ideen om «*kjønns- og seksualitetsmangfold*» og «*brudd på normer for kjønn og seksualitet*» bli diskriminert og tape grunnleggende rettigheter, som ytringsfrihet, tanke-, samvittighets- og religionsfrihet, den høyest oppnåelige helsestandard, barns rett til mor og far eller domstolenes uavhengighet.

Felleskristen erklæring om «kjønns- og seksualitetsmangfold» er derfor et viktig dokument som forsvarer legitime normer og verdier.

- **OPPVEKST:** Under avsnittet «SAMTIDSBILDE» ovenfor viser vi til eksempler på hvordan barnehager og skoler opplever økt spenning mellom verdier, normer og politiske oppfatninger. Dette skyldes ikke at det finnes grupper av ansatte, elever, familier og organisasjoner som har offensive ambisjoner om kristen påvirkning.

  Det rådende bildet er tvert imot at stadig flere personer og grupper opplever at deres kristne normer og verdier er under press og ikke blir respektert. Vi understreker at disse spenningene ikke utgjør hele bildet av oppvekstsektoren, hvor det selvsagt også finnes mye positivt.

  Opplæringsloven og barnehageloven, med læreplanverk og rammeplan, gir etter vår vurdering gode rammer for barnehager og skoler, forutsatt at de etterleves.

Dersom personer som deler normene og verdiene i den felleskristne erklæringen og Ekteskapserklæringen møter press og respektløshet, er dette i strid med opplæringsloven og barnehageloven, og verdier som samarbeid med foreldrene, og et trygt og godt skolemiljø.

Hvis skolen blir arena for «*kjønns- og seksualitetsmangfold*» og «*brudd på normer for kjønn og seksualitet*» – ikke som temaer for kritisk refleksjon og personlig grensesetting, men som ferdig definerte kunnskapsmål – vil det utløse at elever, ansatte og familier setter grenser.

For mer omfattende informasjon: Se vår anmodning om tilsyn med Oslo kommunes skoleadministrasjon, kontakten med Bærum kommune vedr. planer om regnbuesertifisering av alle skoler, kontakt med Nittedal kommune, dokumentasjon av læreplanverket.

Verken den felleskristne erklæringen eller Ekteskapserklæringen krever å definere innholdet og opplæringen i barnehager og skoler. Erklæringene uttrykker normer og verdier som deles av mange elever, familier og ansatte, uten å frata andre retten til andre normer og verdier.

Ingen av erklæringene er i konflikt med grunnleggende rettigheter.

- **REPRODUKSJON:** Felleskristen erklæring om «*kjønns- og seksualitetsmangfold*» hevder som norm og verdigrunnlag at barn blir til i *den biologiske forbindelsen mellom mor, far og barnet*, jf. punktene 3 og 7 i begynnelsen av dette notatet. Dette burde ikke være kontroversielt.

  Dersom «*kjønns- og seksualitetsmangfold*» og «*brudd på normer for kjønn og seksualitet*» skal definere menneskelig reproduksjon, vil det systematisk kreve assistert befruktning som helsetjeneste eller i privat regi. Eller det kan dreie seg om eventuelt planlagt samleie og befruktning hvor det på forhånd er avklart at det biologiske foreldreskapet ikke skal medføre omsorg og juridisk foreldreskap.

  Assistert befruktning med donor i heterofile relasjoner reiser også etiske problemstillinger, men i slike situasjoner vil det alltid forutsettes medisinske indikasjoner.

  Assistert befruktning som rett til reproduksjon for alle identiteter, relasjoner og orienteringer som inngår i samlebetegnelsen kjønns- og seksualitetsmangfold har som konsekvens en planlagt, systematisk og institusjonalisert reproduksjon uten medisinske indikasjoner.

  En videre konsekvens er kravet om automatisk etablering av juridisk foreldreskap uten vilkår om biologisk tilknytning eller adopsjon.

  Det er kritikkverdig at offentlig samtale, debatt og politisk prosess om disse temaene, stort sett gjennomføres uten referanser til barns konvensjonsfestede menneskerettigheter.

  Likeledes etterlyser vi større åpenhet og samtale om hvilke scenarioer som åpner seg dersom menneskelig reproduksjon skal defineres og reguleres av «*kjønns- og seksualitetsmangfold*» og «*brudd på normer for kjønn og seksualitet*». Grundige konsekvensanalyser finnes ikke.

Det var for øvrig slike temaer som vi her påpeker som forfatter og filosof Nina Karin Monsen tok opp i samfunnsdebatten i 2007-2008 og mottok prisen Fritt Ord for i 2009.

Se også:

- VERDIALLIANSENS FAKTA-ARK 01 / 2025 OM BARNETS RETT TIL MOR OG FAR
- VERDIALLIANSENS HØRINGSKOMMENTAR TIL VENSTRES FORSLAG VEDR. PATER EST REGELEN
- BJØRGULV BRAANENS KOMMENTAR «DIT VI IKKE VIL» I KLASSEKAMPEN I 2018
- TIDLIGERE STYRELEDER I FRITT ORD, FRANCIS SEJERSTED, TALE 5 MAI 2009

- **RETTSSIKKERHET:** Både Felleskristen erklæring om «kjønns- og seksualitetsmangfold» og Ekteskapserklæringen støtter og styrker rettssikkerheten til personer, familier, arbeidstagere og grupper som representerer slike normer og verdier som erklæringene uttrykker

  Både Felleskristen erklæring og Ekteskapserklæringen uttrykker normer og verdier som har vern i menneskerettighetene, og i stor utstrekning dessuten er sammenfallende med disse.

  Det er viktig for rettssikkerheten at personer og grupper som møter økt press i samfunnet for sine normer og verdier, kan være åpne om sin tro og identitet, og dessuten dokumentere at deres felles normer og verdier har dekning i fakta og menneskerettighetene.

- **SAMVITTIGHETSFRIHET:** EMK artikkel 9 gir vern av tanke-, samvittighets- og religionsfriheten. EMK er tatt inn som vedlegg til menneskerettsloven, og er derfor norsk lov.

  I Arbeidstilsynets veileder for «fritak fra arbeidsoppgaver av samvittighetshensyn», defineres samvittighetsfrihet som «*retten til å handle i samsvar med ens samvittighet*».

  Begrepet «*samvittighetsfange*» er ifølge advokat John Christian Eldens artikkel på SNL.no «*en person som er fengslet på grunn av sin overbevisning, sin etniske opprinnelse, hudfarge, kjønn eller språk, og som ikke har brukt, eller oppfordret til bruk av vold*».

  Verdialliansen har etablert samvittighetsfrihet som et eget prosjekt, med et fond som kan bidra økonomisk til juridisk bistand i forhold hvor personer eller grupper utsettes for diskriminering eller settes under press, f.eks. på grunnlag av deres tilhørighet og identitet i slike normer og verdier som Felleskristen erklæring og Ekteskapserklæringen uttrykker.

  Foreløpig, pr. januar 2025, har fondet gjort vedtak om bistand i to forskjellige saker.

- **SPRÅK:** I 2022 vedtok Språkrådet å normere «*hen*» som pronomen. Vilkåret for normering er at det har funnet sted en språkutvikling. Språkrådet viste til at «*hen*» hadde to betydninger:

  Den kjønnsoverskridende og den kjønnsnøytrale.

  Den kjønnsoverskridende anvendelsen søker med språket å avvise kjønnskategoriene mann og kvinne. Den kjønnsnøytrale bruken er et mer praktisk alternativ til «*vedkommende*» eller «*han eller hun*», altså i situasjoner hvor kjønnet til den som omtales ikke er kjent.

Språkutviklingen for begrepet «*hen*» var stort sett knyttet til den kjønnsoverskridende anvendelsen. Altså med et underliggende kjønnspolitisk formål å støtte ideen om at kjønnskategoriene mann og kvinne er irrelevante.

Dette lå imidlertid utenfor Språkrådets mandat for å gjøre vedtak om å normere «*hen*» som pronomen. Noen språkutvikling av den kjønnsnøytrale betydningen ble ikke påvist i utredningen som lå til grunn for vedtaket om normering. Likevel var det den kjønnsnøytrale anvendelsen som begrunnet Språkrådets vedtak om å normere «*hen*» som pronomen.

Les gjerne vårt brev til Språkrådet.

Tendenser til å regulere språket basert på «*kjønns- og seksualitetsmangfold*» og «*brudd på normer for kjønn og seksualitet*», kommer også til uttrykk i ordlister for skoler og unge, f.eks. LHBT+ -ordlista på Bufdir, som også er lenket via a) Utdanningsdirektoratet, b) Miniveileder, se visningsark/dobbeltside 8 (anbefalt av Oslo kommune til alle skoler), c) ordliste på den offentlige svarsiden ung.no.

Dette er offentlige ressurser som burde ha en forpliktelse til å ivareta alle med samme rettigheter. Det er derfor verken diskriminerende eller på annen måte illegitimt, at personer med normer og verdier som ikke representeres ved det nye og radikale språklige universet, dokumenterer at denne forpliktelsen ikke blir ivaretatt.

- **TROSFRIHET:** Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 9 omfatter også religionsfriheten, som er en grunnleggende menneskerettighet. Den felleskristne erklæringen dokumenterer normer og verdier som representerer mange personer og grupper i det norske samfunnet. Erklæringen verken hevder eller krever å frata personer og grupper retten til å ha andre normer og verdier.

  Det er urimelig å hevde at det på noen måte skulle hefte noe illegitimt, uforsvarlig eller uakseptabelt ved erklæringen og det budskapet den uttrykker.

  En fri trosbekjennelse, jf. pkt. 1, 5 og 6 i begynnelsen av dette notatet, kan ikke være regulert av staten, og heller ikke av en majoritetskultur som strever med å føre samtaler om kontroversielle temaer.

  Dette er grunnleggende rettigheter med vern i Grunnloven, særlig kap. E som omfatter paragrafene 92 - 113 og EMK, særlig artikkel 8, 9 og 10.

NORSK MOTKULTUR

Noen knytter den felleskristne erklæringen til en en polarisert internasjonal konliktlinje.

Vi avviser at dette er en fruktbar definisjon av verdikonflikter i Norge. Samtidig advarer vi alle parter i den norske samfunnsdebatten mot å tegne en slik ramme for norske forhold.

Verdialliansen er ikke del av noen internasjonal høyrepopulistisk bevegelse, og henter heller ingen inspirasjon fra slike miljøer og kulturer for vårt engasjement.

Vi definerer oss heller som del av norsk motkulturtradisjon med lange historiske røtter. Dette går tilbake til Hans Nielsen Hauge, gjennom grunnlovssamlingen i 1814 og utviklingen av en nasjonal identitet på 1800-tallet, gjennom demokratisk mobilisering og deltagelse i folkevalgte prosesser og organer, og fremveksten av brede folkelige organisasjoner og bevegelser frem til vår tid.

Folkelig mobilisering og organisering har lange tradisjoner i Norge. Mobilisering av grasrota har alltid representert et tydelig, forsvarlig og nødvendig korrektiv til sentralisert makt. Motkulturene leverer et vesentlig bidrag til norsk historie, med tydelige og avklarte verdier og budskap.

Den norske motkulturtradisjonen er ikke et enhetlig, samlet og sentralisert system, men kommer til uttrykk når det skjer en folkelig mobilisering nedenfra med et budskap og korrektiv som rettes oppover og innover mot sentra for politisk, juridisk, akademisk, teologisk og økonomisk makt.

Viktige kjennetegn for norsk motkultur, som skiller denne fra stereotypisk høyrepopulisme, er respekten for demokrati og rettssikkerhet og at formål og budskap fremføres med anstendig språk og argumenter. Folkeopplysning og kulturåpenhet er også verdier i denne tradisjonen.

De norske motkulturene avviser ikke internasjonalt samarbeid, men støtter samarbeid mellom frie, folkestyrte nasjonalstater fremfor systemer basert på overnasjonalitet uten folkevalgt kontroll.

Både den felleskristne erklæringen og Ekteskapserklæringen er etter vår mening godt forankret i de beste verdiene i norsk motkulturtradisjon. Vi finner ingen henvisninger eller referanser som assosierer erklæringene med noen internasjonal kulturkrig eller ytterliggående populisme.

KONSTANTIN

Professor emeritus i kirkehistorie, Oskar Skarsaune, holdt i 2011 en mye omtalt avskjedsforelesning ved Menighetsfakultetet. Tittelen var: «Kirkens konstantinske fangenskap – ser vi slutten?».

Tittelen, og foredraget, trakk linjene tilbake til 300-tallet, da keiser Konstantin bidro til at den kristne tro noen tiår senere ble etablert som statsbærende religion i det romerske imperiet.

Skarsaunes bærende idé er at denne koblingen mellom den kristne kirke og statsmakten medførte bindinger og rammer som opp gjennom århundrene har begrenset kirkens frihet til å følge Kristus.

Diverse reformer har i Norge opphevet den tidligere statskirken, riktignok fortsatt omtalt i grunnloven som Folkekirke, men med større selvbestemmelse og frihet enn tidligere. Denne utviklingen ga Skarsaune grunnlag for forelesningens tittel: «*Kirkens konstantinske fangenskap – ser vi slutten?*».

Spørsmålet for kristne personer, familier, grupper og kirker er fortsatt aktuelt: Hvordan skal vi forholde oss til dagens samfunn? Betyr den selvsagte erkjennelsen at ingen kan tvinges inn i Guds rike, at den kristne stemmen skal være fraværende og taus når lover og regler vedtas?

Dersom kirken erkjenner at den mister sin disippelkraft når den allieres med statsmakten – betyr det dermed at kirken ikke skal ta stilling og uttale seg?

Skal frykten for å bli oppfattet som moraliserende og kontrollerende bringe den kristne kirke til taushet – til og med i situasjoner hvor samtidens ideer, normer og verdier gjør krav på å gripe inn i privatsfæren og inn i den kristne kirke med regulatorisk virkning?

Eller kan Oskar Skarsaunes budskap kombineres med å være en kirke som også har en tydelig stemme inn i dagsaktuelle samfunnsutfordringer?

I Apostlenes gjerninger kapittel 21 leser vi om hendelsene da Paulus kom tilbake til Jerusalem og ble arrestert. I de påfølgende kapitler, kapittel 22 til 26, kan vi lese hans forsvarstaler i møte med folket, jødiske ledere og romersk rettsvesen. Paulus deler sin personlige livsreise, forteller om sitt livsforvandlende møte med Jesus og forsvarer seg mot anklagene som hadde ført til hans arrest.

Da han ble ført bort for å piskes, stilte Paulus spørsmål til de romerske soldatene som skulle utføre handlingen: *«Har dere lov til å piske en romersk borger før han har fått en dom?*» Grunnleggende rettssikkerhetsprinsipper, rett fra Bibelen! Slik fortsetter prosessen mot Paulus fram til han blir sendt til Roma. Paulus forkynner at Jesus er reist opp fra de døde, at Jesus er den lovede Messias, samtidig som han appellerer til sine borgerrettigheter, innenfor datidens rettssystem.

Her er det mye inspirasjon å hente for kristne som søker rett vei i møte med dagens ekspansive stat, med økt ambisjon om å normere og definere verdier, identitet og tro. Kirken skal forkynne evangeliet – og vise til Guds ord og en kristen identitet – men har også rett til å vise til menneskerettighetene, norsk lov og faglig forsvarlig kunnskap, når dette gir støtte i møte med utenforskapet som brått er etablert i Norge for kristen tro og tanke på ulike samfunnsområder.

En kristen kirke, og kristne personer, som hever tydelige stemmer i det norske samfunnet i en tid som denne, forsøker ikke å gjeninnføre noe «*konstantinsk fangenskap*» for kirken. Tydelige kristne aktører søkere ikke å bringe samfunnet og staten inn under noen form for kristelig kontrollregime.

Det handler i stedet om å levere et premissgrunnlag til staten og statens tjenere for hva den kristne kirken representerer, og hvorfor kristne borgere har rett til å være kristne, og stå sammen om kristne verdier og bibelsk tro. Dette handler ikke minst om at enkeltpersoner, grupperinger, menigheter og kirkesamfunn har rett til å stå for bibelske verdier uten å bli marginalisert og møtt med anklager om intoleranse, diskriminering og hat. Til dette formålet er lovverket, menneskerettighetene og forsvarlig, forskningsbasert kunnskap i høyeste grad relevante momenter å trekke inn i samtalen.

Paradoksalt nok er kanskje den mest presise videreføringen av den konstantinske ideen i vår tid, de stemmene fra innsiden av kirkene som vil bringe kirken til taushet i verdispørsmål som berører kjønn, seksualitet, svangerskap, ekteskap og kjønn. Det gjøres bl.a. ved å vise til at kirken ikke lenger skal ha regulerende makt over andre borgeres liv.

Umiddelbart kan dette høres tilforlatelig ut. Men dersom kristne organisasjoner og trossamfunn blir en del av majoritetskulturen og legitimerer statens tilløp til å definere, normere og regulere privatsfæren, kristne menigheter og trossamfunn, også i grunnleggende spørsmål om tro og identitet, kan nettopp en slik strategi vise seg å støtte og legitimere statsmakten på en måte som kjennetegner det konstantinske systemet.

Se også:

- OSKAR SKARSAUNES AVSKJEDSFORELESNING VED DET TEOLOGISKE MENIGHETSFAKULTET

Vi avslutter med Lukas 3,1–2. De to versene lister opp samtidens politiske, økonomiske, geografiske og religiøse maktpersoner og maktposisjoner, men avslutter med den triumferende setningen:

> *– Da kom Guds ord til Johannes, Sakarjas sønn, i ødemarken.*

Med vennlig hilsen
VERDIALLIANSEN

Jan Harsem, daglig leder

VEDLEGG:

- FAKTA NR. 01 / 2025 • BARNETS RETT TIL MOR OG FAR
- FAKTA NR. 02 / 2025 • BEGREPET DISKRIMINERING

VERDIALLIANSEN
Nettverk for menneskerettigheter og kristne verdier
ORG.NR.: 913 714 547
POST: Postboks 23 • 1371 Asker • Norge
WEB: www.verdialliansen.no / **FACEBOOK:** https://www.facebook.com/verdialliansen
EPOST: post@verdialliansen.no / **TLF.:** 95 77 11 99